

Trao đổi KHKT - Hoạt động ngành

ỨNG DỤNG CHÂM CỨU TRONG ĐIỀU TRỊ CÁC CHỨNG LIỆT TRÊN CHÓ MÈO

*Nguyễn Thị Huyền, Đỗ Thị Thanh Thúy
Bệnh viện Thú y Hanvet, Hà Nội*

Tại Việt Nam, tình hình chăn nuôi nói chung rất phát triển, bên cạnh đó chăn nuôi thú cảnh nói riêng, đặc biệt là chó, mèo có vai trò rất quan trọng trong đời sống tinh thần con người, mang lại niềm vui, giải tỏa căng thẳng, làm phong phú đời sống con người hơn. Do vậy, chó, mèo tăng lên về số lượng, kéo theo đó là các dịch bệnh phức tạp diễn ra. Trên địa bàn Hà Nội, các vấn đề về chăm sóc sức khỏe, yêu cầu về dịch vụ thú y ngày càng cao. Các phòng khám và dịch vụ thú y đang là một thị trường đầy tiềm năng, trong đó có Bệnh viện thú cảnh Hanvet là một trong những bệnh viện thú cảnh lớn trên Hà Nội có hệ thống trang thiết bị hiện đại. Tại đây có nhiều phòng: phòng tiếp đón, phòng khám bệnh, phòng siêu âm, phòng X-quang, phòng tiêm chủng, phòng làm xét nghiệm máu và soi kính, phòng cấp cứu thở oxy và đỡ đẻ, phòng phẫu thuật, phòng nội trú bệnh lây và không lây....

Thời xưa điều trị bệnh cho gia súc chủ yếu chẩn đoán bằng mắt thường và dựa vào kinh nghiệm để chẩn đoán lâm sàng, ngày nay đã sử dụng các thiết bị công nghệ cao để chẩn đoán cận lâm sàng. Bên cạnh những công nghệ máy móc thiết bị chẩn đoán để nâng cao hiệu quả điều trị, bệnh viện còn áp dụng cả phương pháp y học cổ truyền như châm cứu, xoa bóp, bấm huyệt các ca bệnh liệt rối loạn vận động, rối loạn cơ năng cho chó, mèo rất hiệu quả.

Với ngành thú y, châm cứu là một phương pháp chữa bệnh trên động vật hiệu quả, giải quyết rất nhiều trường hợp không xử lý được bằng thuốc thông thường một cách đơn giản, dễ dàng và an toàn, không gây tác dụng phụ. Tuy

nhiên, trong thực tiễn ở Việt Nam việc áp dụng châm cứu thú y không nhiều, số lượng công trình nghiên cứu nhỏ và ít người hiểu biết đến là một hạn chế cho việc phổ biến rộng rãi và phát huy hơn nữa tác dụng của phương pháp này.

Tại bệnh viện, những chú chó, mèo đến điều trị chứng rối loạn vận động rất đa dạng với nhiều nguyên nhân như liệt do chấn thương ngã cầu thang, liệt do trúng gió, viêm dây thần kinh cơ, liệt do thiếu dinh dưỡng, liệt do tiêm sai vị trí, do một số nguyên nhân khác như bệnh truyền nhiễm (Carré..), liệt do hạ canxi huyết sau đẻ, vẹo cổ, co giật,....

Dựa vào những nguyên nhân trên, kết hợp với các thiết bị máy móc hiện đại tại bệnh viện thú cảnh Hanvet như X-quang chẩn đoán rất hữu hiệu đối với những ca bệnh liệt do chấn thương, va chạm tác động cơ giới xem có ảnh hưởng tới xương, gãy xương, lệch đốt sống .. để từ đó đưa ra chẩn đoán chính xác về mức độ tổn thương thần kinh và cơ, điều trị bằng phương pháp châm cứu kết hợp với một số loại thuốc đạt hiệu quả tốt nhất để con vật sẽ đi lại được. Theo y học cổ truyền, một liệu trình châm cứu là 20 ngày, tùy theo tình trạng, nguyên nhân bệnh của con vật để châm bổ hay tả. Châm bổ với tần số xung 20Hz- 30Hz trong 20 phút kết hợp xoa bóp 30 phút trước và sau khi điện châm đối với những ca bệnh liệt, còn đối với những trường hợp co giật sẽ tiến hành châm tả trong vòng 30 phút và một ngày chỉ châm cứu một lần. Hầu hết các ca bệnh đến với bệnh viện điều trị châm cứu kết hợp với thuốc đem lại kết quả điều trị tốt, tiến triển nhanh tùy vào mức độ nặng nhẹ

của bệnh chỉ từ 5 đến 15 ngày là bệnh súc đi lại được. Thậm chí có những bệnh súc chỉ từ 3 ngày đầu châm cứu đã đứng dậy chập chững bước đi.

Con vật không tự ý thức như con người, điều trị liệt cho con vật có thể đi lại được là một điều kỳ diệu.

ỨNG DỤNG PHƯƠNG PHÁP ĐIỆN CHÂM TRONG ĐIỀU TRỊ

1. Liệt do chấn thương

Ca bệnh 1

Giống: Bắc Hà

Tuổi: 5 tháng tuổi

Tính biệt: Cái

Trọng lượng : 13 kg

Triệu chứng:

Ngã cầu thang, toàn thân đau nhức, liệt 4 chân, 2 chân trước cứng không gập được, cụp bàn ngón. Chụp X-quang không bị gãy xương.

Nguyên nhân và cơ chế sinh bệnh:

Chấn thương dẫn đến tổn thương dây thần

kinh cơ vùng chi trước và sau.

Phép chữa:

Điều hành kinh khí, thông kinh hoạt lạc. Lập lại cân bằng âm-dương.

Chọn huyết:

Chi trước chọn các huyết :

Kiên Ngoại Du: Kinh thiếu dương đôm.

Thủ Tam Lý: Kinh Dương minh đại trường.

Khúc trì: Dương minh đại trường.

Nội Quan: Kinh Quyết âm tâm bào.

Chỉ Gian

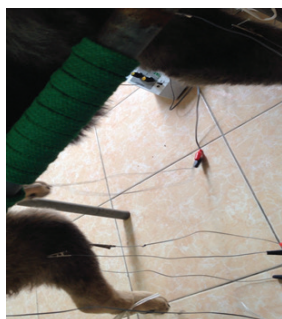
Chi sau chọn các huyết :

Thận du, bách hội, vĩ căn, hoàn khiêu, dương linh, túc tam lý, tam âm giao.

Phác đồ:

Can thiệp bằng điện châm: châm bỏ với tần số xung 20Hz- 30Hz trong 20 phút kết hợp xoa bóp 30 phút trước và sau khi điện châm.

Bổ sung thêm H500, linco, dex, anagil, truyền canxi fort. Kết hợp cho bệnh súc tắm nắng.

Hình 1. Bệnh súc đang được châm cứu 4 chân

Hình 2. Bệnh súc sau 13 ngày điều trị

Ca bệnh 2

Giống: mèo Anh

Màu lông: vàng

Tuổi: 4 tháng

Nguyên nhân và cơ chế:

Chạy nhanh dẫn đến bị ngã, chụp X-quang hơi lệch một đốt sống vùng lưng chèn ép lên dây thần kinh dẫn đến liệt chi sau.

Phép chữa:

Điều hành kinh khí, thông kinh hoạt lạc.